

2004 APR 06.

DUNA - IPOLY NEMZETI PARKnak,
Juhász Márton úr részére

küldte: **Szent Özséb Barlangkutató Csoport**
 Slíz György címén:
 Bp. 1112 Eper u. 56.
 Tel: 06 30 4471255

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG	
ERKEZETI	
Küldés időpontja:	2004 FEBR 18.
Kezelés sorszáma:	alszáma: 1729/2004
Előirat száma:	2799/2003. Ügyintéző: Julian H.

18.

Barlangkutatói jelentés

a Szent Özséb-barlang és a Gyula pihenője-barlang kutatásáról

A Szt. Özséb-barlangba 2003 márciusban jutottunk le, egy felszínre felnyúló szűk kürtő eldugult tetejének a kibontásával. Ezt annakidején be is jelentettük. Ekkor a barlang felső szintjébe jutottunk, ami két nagy, 15 - 20 m magas teremből és kisebb melléktermekből, illetve egy Meandernek elkeresztelt, kb. 30m hosszú kis járatból állt. A nagy terem alján ill. oldalain nem túl nagy mennyiségű cseppkölefolyást és lapos állócseppköveket találtunk, ezeket ahol a szépségük indokolta, elkerítettük fémpálcákra helyezett műanyagspárgával. A terem kifejezetten hévizes jellegűek, a falakban 2-4 m átmérőjű, tehát jó nagy gömbfülkék maradványai figyelhetők meg. Ahol nem hullott le, ott egy-két arasznyi vastag borsókő-bevonat borítja a falakat.

Mindkét terem alja nagy kövek halmazából áll, agyag nélkül, tehát valószínűleg álfenek, vagyis nagy hévizes aknák elszűkülő részén beszorult törmelék. Mindkét terem alján végeztünk lefelé próbabontást, eredménytelenül, mert a nagy kövekkel nem bírtunk.

Ugyanez elmondható az alsó (később felfedezett) rész két nagy terméről is, azzal a különbséggel, hogy itt kifejezetten erős huzat jön fel a talajt jelentő omladékból.

Az alsó részbe a bg. felfedezése után egy-két hónappal, laza omladék szétpakolása árán jutottunk le, ezt annakidején be is jelentettük.

A legalsó teremben a borsókőben vastag függőcseppköveket is találtunk, amik teljesen be voltak vele növe, továbbá a borsókőréteg és a fal között valami fekete ásvány van, és a csupasz falakon pedig egy helyen vasércnek tűnő bevonat-darabkák. Az egész barlangra jellemző, hogy helyenként a falakat kemény, szivacsos, kézzel morzsolható bevonat borítja, amit gipsznek gondolunk. Sok helyen a törmelék között, vagy egyenesen a falakon hegyi tejet találtunk. Helyenként a mészkőfalban bent ülő, ökölnyi méretű kristályokat tárt fel a barlang, ezek töredezetek, és sötét színűek.

A barlang teljesen más jellegű része a Meander, ez egy magas és keskeny folyosóként indul, majd négykézlábas járatná válik. Benne sok cseppkő van, borsókövek pedig egyáltalán nincsenek, és a gömbfülkék is hiányoznak, az egésznek patakmeder-jellege van. Ennek a végpontján leptyogott murva átbontásával jutottunk be a barlang (eddig) utolsóként felfedezett részébe, egy murvában felfelé harapódzó tetejű, szép cseppköves terembe. Itt a továbbmenő járatot agyag tömte el, ebben bontva különleges köveket találtunk, amik ránézésre mészkődarabokra hasonlítottak, de kézzel ketté lehetett őket törni, állaguk a trappista sajtra elmékeztetett. Tovább bontva befelé nyomuló talajt és gyökereket találtunk, ezért itt felhagytunk a bontással.

A barlangban talált sokféle érdekes képződményből, ásványból, kőzetből, csontból, stb-ből mintákat tettünk félre, és amint lesz rá energiánk, kihozzuk a Barlangtani Intézet részére.

Jelenleg az alsó (új) részben a Rom-terem tetején folytatunk bontást, itt egy felfelé (érzésünk alapján nem a régi, felső rész felé, hanem egyéb irányba) tartó kürtőt bontunk, ebben, mint egy rossz homokórában, megállt a törmelék, de tapasztalatunk szerint könnyen megindul. Reméljük, hogy így előbb-utóbb fel fogunk jutni oda, ahonnan az az omladék származik. (Mindez kb. 50m mélyen van, tehát sokminden lehet fölötte.) Tervezzük még az első teremből egy sötétlő végű kürtő kimászását, ez ugyan közel van a felszínhez, de nem ígérkezik túl nehéznek kimászni, és ennyit megér.

A barlang élővilágából három jól észrevehető állatot figyeltünk meg: Békát, denevért, és pelét. A béka nyilván behullott, bár olyan helyen is találtunk, ahova nem lehet csak úgy behullani, a denevérek pedig azért érdekesek, mert (nem sok, pár db) már bent laktak, amikor mi felfedeztük a barlangot. A talajon mindenfelé sok kis csont van szerteszét.

A barlang térképe elkezdett készülni két, csoportunkon kívüli barlangász önzetlen segítségének köszönhetően, de még a poligon is csak kb. a barlang egyharmadában van meg. Mi a méregdrága műszerek hiányában nem tudunk térképezni, pedig szívesen térképeznénk. A jelenlegi felállásban a poligonnak nem sok esélye van a feltárást utolérni. Egyelőre fejből rajzolt vázlatok állnak rendelkezésre a barlangról, egy ilyen mellékelünk is.

A bejárat lezárása természetvédelmi szempontból, továbbá a bent hagyott felszerelés biztonsága szempontjából indokolt lenne. (adtunk be lezárási engedélykérelmet, amire a minisztérium nem válaszolt). A barlangot rendes csapóajtóval kéne lezárni, denevérnylással, mint általában a barlangokat, ehhez számítunk a nemzeti park támogatására. Kétszer is tettünk kísérletet ideiglenes lezárásra, de ez műszaki okokból nem valósult meg.

A barlangról nagyon sok fénykép készült, ezek egy része megtalálható az interneten, a <http://sztozseb.srv.hu> címen (csoportunk honlapja), a "fényképgyűjtemény"-re kattintva.

Jelenleg a barlang hosszát én 200-300m -re becsülöm, de a nagy termekbe és a sok kis oldaljáratba szinte korlátlan hosszúságú poligon bevihető. Mélysége a kötélhosszakból becsülve 60m. Méretek szempontjából a bg leginkább a tágassága alapján jelentős. (Méreteire jellemző, hogy beszereléséhez 150m kötél és 20 nittfül szükséges.)

A Gyula pihenője-barlangban is végeztünk próbabontásokat, itt számtalan kis luk van, amit mind lehetne bontani, bennük talaj ill. róka található. A róka egyik járatát kitágítva sikerült bebújni egy icipici termecskébe, ahol éppen meg lehet fordulni. Egy másik (róka által nem lakott) likból szintén egy ilyen "termet" találtunk, de ezek teljességgel jelentéktelen eredmények. A bg. közvetlen közelében (3m-re onnan) elkezdünk

kitisztítani egy tágas (1m átmérőjű) szálkő-aknát, amit a talaj és kövek teljesen kitöltöttek, de szépen tart lefelé. Ezt kb. 2m mélyre kiástuk.

A környéken terepbejárást tartva megfigyeltünk egy igen érdekes indikációt: A Fekete-kő tetején (párszáz m-re a bg-unktól) egy 3m mély, 4m átmérőjű, 45 fokos falú berogyást, aminek az oldalában a talajban kis suvadások figyelhetők meg. Huzat nincs benne, de valaminek kell alatta lennie.

Slíz György

Slíz György csoportvezető

Kocsis Ákos

Kocsis Ákos kutatásvezető

Budapest, 2004.február 15.